

DENKKRACHT EN DAADKRACHT

Social Return: kansarme doelgroepen in de openbare ruimte

Duidelijke keuzes voorbereiden en uitvoeren in een tijd van bezuiniging? IPR Normag ondersteunt met denkkracht en daadkracht. Al ruim 25 jaar werken wij voor de (semi-)publieke sector met als hoogste doel het verbeteren van de overheid. In dit artikel enkele casussen uit de adviespraktijk van Paul de Bruin en Robert Schouten.

andelijk onderzoek heeft aangetoond dat, ongewild, in de loop van de tijd een tweedeling is ontstaan: mensen met een beperking die wel de kans krijgen om mee te doen op de arbeidsmarkt en mensen die deze kans niet krijgen. Een grote groep valt hierdoor tussen wal en schip. Hun arbeidspotentieel blijft onbenut met gevolgen voor hun maatschappelijke positie. Vanuit een gezamenlijke visie op arbeidsmarktbeleid heeft een groep Limburgse gemeenten gekozen voor het oprichten van een leerwerkbedrijf, waarbij meer kansarmen worden geactiveerd in deze tijd van bezuiniging.

Om besluitvorming voor te bereiden zijn pilots uitgevoerd waarbij doelgroepen medewerkers en gemeentelijke medewerkers samenwerken bij het beheer van de openbare ruimte. Dankzij evaluatie van deze pilots is duidelijk welke meerkosten en welke begeleiding (vakinhoudelijk en mensontwikkeling) noodzakelijk zijn.

In een volgende stap is de financiële haalbaarheid getoetst. De meerkosten (op de portefeuille Openbare Ruimte) van het werken met de doelgroep zijn vergeleken met de opbrengsten (op de portefeuille Werk en Inkomens). Conclusie is dat door inschakeling van de kansarme doelgroep een fors deel van het Openbare Ruimte budget via een inleenvergoeding kan worden aan-

gewend voor mensontwikkeling. Afhankelijk van het resultaat van mensontwikkeling leidt dit tot een forse vergroting van het doelgroepbereik én een financieel voordeel op gemeentelijk niveau. Wat zijn de uitdagingen? Het is belangrijk om de voortdelen 'eerlijk te delen' tussen de portefeuille Werk en Inkomens en Openbare Ruimte. De gemeenten gaan beslissen over de laatste stap: uitwerking van een bedrijfsplan voor het leerwerkbedrijf. Hiermee wordt invulling gegeven aan een nieuw arbeidsmarktinstrument én aan samenwerking in het beheer van de openbare ruimte tussen de regio's.

IPR Normag begeleidt dit project. Zo is – voor het eerst – een 'tool' uitgewerkt waarmee het sociaal rendement van werken met kansarme doelgroepen in de Openbare Ruimte wordt gemeten.

BEZUINIGEN MET VISIE

Kiezen voor strategische herpositionering of de kaasschaaf? Ontegenzeggelijk zijn gemeenten, waterschappen, provincies en overheidsbedrijven met forse bezuinigings taakstellingen geconfronteerd. Het botweg aanpassen van de kaasschaafmethode volstaat al lang niet meer. Nodig is een meer fundamentele en innovatieve aanpassing van de rol en taakopvatting van de overheidsorganisatie, het voorzieningenniveau en het functioneren en presteren.

IPR Normag ondersteunt diverse gemeenten en overheidsbedrijven met denkkracht en daadkracht. Al ruim 25 jaar werken wij voor de (semi-)publieke sector met als hoogste doel het verbeteren van de overheid. In dit artikel enkele casussen uit de adviespraktijk van Paul de Bruin en Robert Schouten.

Rolinnovatie: wijziging in de rol en taakopvatting van de gemeente. Taken die door burgers of maatschappelijke instellingen zelf kunnen worden opgepakt. Processoïmalisatie: efficiëntere en effectievere werkprocessen. Bijvoorbeeld door interne of externe verzelfstandiging. Productinnovatie: aanpassen van het voorzieningenniveau en het weer in balans brengen van de vorm en inhoud van het aanbod van producten met de economische realiteit.

Aan de hand van een vooraf opgesteld toetsingskader worden de mogelijkheden en innovaties beoordeeld op bruikbaarheid en wenselijkheid. Welke structurele kostenreductie kan worden bereikt? Welke beleidsaspecten met gevolgen voor de burger en welke personele consequenties? Maatregelen kunnen verstrekkend doch doeltreffend zijn. Uiteindelijk is het de politiek die een keuze maakt voor het pakket van maatregelen.

Paul de Bruin (links) en Robert Schouten

IPR Normag verricht quick scans, waarbij de mogelijkheden in kaart worden gebracht en beoordeeld op beinvloedbare kosten, haalbaarheid en bestuurlijke consequenties. De aangerekte keuzes zijn pragmatisch, haalbaar en - niet onbelangrijk - gedragen door de betrokken medewerkers!

CONSEQUENTIES VAN HERINDELING: ONTMANTLEN INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING?

In de periode 2000 – 2010 is het aantal gemeenten in Nederland met ruim 110 afgenomen. Als de huidige voornemens tot herindeling uitkomen, telt Nederland in 2013 ruim 42 gemeenten minder. Herindeling kan gemeenten versterken. Minder aandacht bestaat er voor andere consequenties. Zo blijkt dat herindeling ook kan leiden tot uitbreiding van bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Al langere tijd is op het terrein van Sociale Zaken een schaalvergroting gaande, waarbij gemeenten samenwerken om de vele sectorale ontwikkelingen te kunnen opvangen. Zoals veel gemeenten heeft een drietal Zuid-Hollandse gemeenten daarom hun taken op het gebied van sociale zaken ondergebracht bij een intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD). Deze ISD heeft de kwaliteit en efficiëntie verbeterd en heeft proactief gewerkt aan regionale beleidsontwikkeling. Ondanks dit goede presteren treedt binnenkort, als gevolg van herindeling, één van de drie participanten uit. De twee achterblijvende gemeenten zien dan dat de schaalgroottes fors afneemt. Zonder maatregelen zal dit leiden tot structurele kostenstijging. Onderzoek naar de toekomst van de ISD is noodzakelijk.

IPR NORMAG

IPR Normag is een gerenommeerd onderzoek- en adviesbureau op het gebied van strategie, beleid en organisatie. Adviseurs met specialismen op het gebied van bedrijfskunde, bestuurskunde en bedrijfseconomie bieden denkkracht en daadkracht aan overheden en (al dan niet verzelfstandigde) overheidsbedrijven bij het verbeteren van hun functioneren en presteren.

Waarderweg 33B-10
Postbus 2016
2002 CA Haarlem
023 - 531 91 41
info@iprnormag.nl
www.iprnormag.nl

Na een bestuurlijke inventarisatie in de regio zijn drie opties overgebleven: elke gemeente weer een eigen sociale dienst, uitbreiding van de taken van de ISD of inkoop van sociale diensttaken bij een gemeente. Oftewel: zelf doen, samenwerken of uitbesteden.

Gezien de diversiteit aan belangen hebben de gemeenten opdracht verstrekt tot onafhankelijk onderzoek. Door middel van een multicriteria-analyse heeft IPR Normag de scenario's in beeld gebracht. Daarbij is de betrokkenheid en medewerking van ISD, inkoopgemeente en participanten van groot belang geweest. Het onderzoekrapport geeft inzicht in de mogelijkheden en risico's. IPR Normag heeft in het bijzonder de kostenstructuur en de te overbruggen 'frictiekosten' van ontmantelen geanalyseerd. Daarbij is gebleken dat vermoedens niet altijd kloppen en alleen door een gedegen analyse de juiste inzichten worden verkregen.

De twee gemeenten hebben besloten tot een inkooptraject van Sociale Zaken bij een inkoopgemeente. Hoewel dit ook een fors financieel voordeel kan opleveren, is de overweging meer strategisch. Door inkoop bij een sterke buurgemeente kan de kwaliteit worden gewaarborgd en blijft de regionale samenwerking intact. Dit is van belang om de kwaliteit van het beleid en de dienstverlening te kunnen waarborgen.